

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Educațiunea copiilor și a copilelor în familiile creștine în secolul al IV-lea*)

Secolul al IV-lea a fost cu dreptul numit vârsta de aur a literaturii creștine. În ajunul căderii lumii vechi și a formării lumii nouă, Dumnezeu a dat Bisericii sale sfinți, dascăli, oratori, scriitori fără număr. Ei aveau o îndoită misiune de împlinit. Ei trebuiau să mângâie pe creștinii întristați de ruinile, ce invaziunile barbarilor grămădeau în jurul lor; ei trebuiau să formeze pentru viața creștină diferitele popoare barbare destinate a înlocui în Europa pe poporul Roman, perdut de vici și putrezit. În istoria literaturii creștine nici o epocă, afară poate de secolul al XVII-lea, nu poate să se compare cu aceea, ce începe cu Constantin și se sfârșește cu Teodosie. Creștinismul transformă tot de odată geniul grec și geniul Roman. El ridică oameni necomparabili în Orient și în Occident. Sfântul Atanasie în Egipt, S. Ilarie în Galia combat arianismul și se împotrivesc împăraților, cari apără erezia. S. Ciril la Ierusalim dă modelul învățăturilor familiare, caticeze cari pregătesc pe credincioși la primirea tainelor. Pe când Prudenție, venit din Spania la Roma, cântă în versuri armonioase triumful creștinismului și practicele vieții pioase, Sfântul Grigorie de Nazianz, în Asia-mică, rostește o poezie mai melancolică; dar nu numai atâta. El espune dogma așa de bine, încât primește supranumele de Teolog. Amicul său Sfântul Vasilie îndeamnă la viața contemplativă, apără cauza săracilor cu o dragoste neobosită și susține interesele Bisericii sale cu multă energie. Ambrosie vorbește cu atâta convingere, încât se confirmă cele zise despre el când era copil, că albinele au depus mierea pe buzele sale. Sfântul Chrisostom farmecă și înduioșază, rescoală și alinează poporul din Antiochia sau Constantinopole, smulge

pe cei nenorociți dela răsbunarea crudă a împăraților, suferă persecuția cu un suflet eroic și moare în esil, pentru că a iubit dreptatea mai mult decât viața. Sfântul Efrem, orator popular, dascăl ilustru, poet inspirat, cutrieră Syria, fericită de a auzi un atât de credincios echou al vechilor Proroci din Israil. Sfântul Ieronim minunează lumea prin perfecta sa cunoștință a limbilor și a Sfintei Scripturi. Pe atât de rîvnitor aschet pe cât și iscusit comentator, el pregătește la viața ascetică pe cele mai ilustre Romane, ca Paula, Marcella, Melania, Fabiola, Paulin, din viața patriciană, consacră lui Dumnezeu avuțiile sale și talentul său poetic și admirat decătră Ausone. Iubit de toți, el servește de legătură între oamenii mari din aceea epocă, desbinați câte odată prin păreri și împacă pe Sfântul Ieronim cu Ruffin. — Sfântul Augustin, pe care posteritatea îl va numi Platonul creștin, se înalță cu un sbor viguros cătră cele mai înalte regiuni ale filosofiei dogmei și combate invincibil toate ereziiile. Cu dînsul se sfârșește vârsta de aur a literaturii creștine în Occident. Cu dînsul se sfârșește și lumea veche. El moare în anul 430, plângînd pe ruinele Romei, lângă ruinele Cartaginei.

Am enumerat în ordinea chiar a succesiunii lor pe principalii Părinți ai Bisericii, în cari se personifică elocvența sacră în secolul al IV-lea. Ce nume celebre, ce genii frumoase! Ce caractere nobile! Ce vieți demne de a fi istorisite! Ce capo-d-opere demne de a fi studiate! Secolul al IV-lea avea nevoie de aceste mari suflete. Dumnezeu îl îmbogăți cu atâția sfinți pentru că a fost martor al celor mai spăimîntătoare nenorociri. După cum cei mai înalți munți arată vecinătatea oceanelor cele mai adînci, așa și epocile în cari înfloresc sfinții cei mai minunați sunt acele, cari au fost agitate de cele mai grozave primejdii. Fără îndoială au fost în secolul al IV-lea doi împărați de mare merit, doi adevărați oameni mari: Constantin și Teodosie. Însă între aceste două domnii ale lor câți tirani și stupizi sau cruzi! Iulian

*) „Sfântul Vasilie Cel Mare“. Archiepiscopul Chesariei Capadochiei (329—379). Traducere de I. P. S. Sa. Io-sif Gheorghian, Metropolitul-Primat al României.

Apostatul voește a restabili idololatria; Valens se face împăratul-papă al arianismului. El persecută tot deodată libertatea cugetării și libertatea credinții. El ucide atât pe filosofi, cât și pe creștini. După Teodosie, câte scandaluri pe tronul imperiului de Orient! Eutropie, sclavul unui viziteu, devenit prim ministru, decide la toate tirăriile pe un împărat de cinci-sprezece ani; Eudoxia, fiica unui gal, face a esila, apoi ucide în secret pe Eutropie, care a pus-o pe tron și apasă fără împotrivire un popor prea obicinuit la servitudine, ca să aibă curajul de a scutura jugul, care-l apasă. Cu toate aceste, barbarii primblă nenumăratele lor armate prin vastul imperiu Roman. Sămțământul patriei nu mai există. Nu se apără contra cuceritorilor, ci opune pe unii contra altora. Nu se mai așteaptă nimeni ca să recapete vechia libertate și sunt gata a servi pe toți stăpânii. Barbarii devin ministrii imperațiilor și generali armatelor lor, sperând a pune ei însăși coroana imperială. Tradările succed tradărilor și mișeliile — mișeliilor. Alaric se pregătește la jefuirea Romei, prin jefuirea Athenei. Lesnicioasele victorii ale acestui Goth probează căpeteniilor Hunilor și ai Vandalilor, că numai este nici Senat, nici popor Roman.

Ceea-ce mai mângăia pe lumea percută, în mijlocul acestor necazuri neauzite, era vocea Bisericii, reprezentată prin Episcopii și dascălii săi. Când totul se încovoia înaintea tirăniei, ei singuri rămăneau în picioare și reaminteau sufletelor prea abătute sămțământul demnității lor. Când toată lumea fugea dinaintea barbarilor, ei singuri mergeau întru întimpinarea lor, cereau milă pentru orașele amenințate de a fi date jafului și înfrânau sălbatica îngâmfare a unui Radagasie, a unui Gainas, a unui Attila. N'am avé o idee complectă despre Părinții secolului al IV-lea, dacă n'am vedé în ei cugetători profunzi și oratori elocvenți. Ei au fost mai cu samă mângăietorii poporului, neobosiții lui mijlocitori pe lângă barbari și pe lângă împărați, apărătorii lui totdeauna veghietori contra atacurilor cutezătoare ale eresiei și ale sforțărilor desperate ale păgânismului espirând. Ei n'au creat numai o literatură nouă în momentul când musele antice dispăreau cu idoli lumii vechi; ei au creat mai cu seamă o societate nouă. Ei au făcut prima educație a popoarelor moderne. Ei au supus Evangheliei pe acei mândri învingători ai Romei.

Dintre ilustrii ierarhi, cari au strălucit cu îndoită lumină a geniului și a sfințeniei, după moartea lui Constantin și înaintea lui Teodosiu, nici unul nu a fost mai admirat de cătră contimporani și mai lăudat de cătră posteritate ca Sfântul Vasilie, arhiepiscop al Kesariei Kapadokiei. Studiând viața și operele acestui mare dascăl al Bisericii, ne va fi greu a-l separa cu totul de Sfântul Grigorie de Nazianz. Amintirea amicitiei lor a străbătut veacurile. Aceea pretinie ni-se arată ca una din cele mai curate, mai duioase, mai credincioase. Cu toate aceste Sfântul Vasilie și Sfântul Grigorie nu se asemănu în totul.

Ei aveau același zél religios și aceeași asprime de viață, însă ei nu aveau aceeași cugetare, nici același caracter. Cu deosebire dibaci în arta dificilă de a cunoaște pe oameni și a-i governa, Sfântul Vasilie purta într'un corp suferind un suflet de o extraordinară energie. El nu căuta lupta, dar când era necesară, o susținea cu liniște și vigoare. Tot-deuna grav, măreț, stăpân pe sine, el glumea rare-ori și condamna glumiirea. Cu toată bogăția imaginațiunii sale, el n'a cultivat nici odată poesia. El prefera a alcătui regule de purtare. Gustul său pentru meditație în singurătate nu'l împedea de a poseda în mare grad simțul practic. Viața monastică în Orient îi datorește prima sa organizare. Vioiu, amabil, de spirit, Sfântul Grigorie are toate calitățile și defectele unui poet. El este lesne impresionabil, iubește cugetarea singuratică și adese se întristează, i-se urește. Literatura îl mângăie când oamenii îl supără; însă el ar voi să boteze poesia în sângele dela Golgotha, iar lyra lui Homer și alui Pindar o silea să cânte dogmele creștine. El é făcut pentru singurătate și nu ieșia de acolo, decât pentru a face pe un popor uimit să audă cuvântul seu elocvent. Nu cunoaște pe oameni și nu știe a-i conduce. Îi crede mai buni de cum sunt și nu bănuște feluritele interese, ce-i fac a lucra.

Aceste deosebiri de caracter între Sfântul Grigorie și Sfântul Vasilie nu-i împedecară de a fi în strinsă amicitie. Erau mai de aceeași vârstă și Sfântul Grigorie mai trăi câți-va ani după amicul său. „Amândoi creștini din naștere și întăriți în credință în mijlocul școalelor păgânismului; amândoi aprinși de farmecul și nutriți de lecțiunile elocvenței profane; amândoi lumini și susținători ai Bisericii, înălțați în preoție la aceleași onoruri, uniți prin aceeași unitate de credință, de opinii, de interese și de primejdii, cari formează legătura cea mai strinsă; uniți încă prin aceea egalitate de talente și de renume, carea face între doi amici legătura cea mai sigură și durabilă, amintirea pioasei și savantei lor alianțe va fi tot-deuna conservată în fostele religii și a literelor.“*)

(Vn urma.)

Starea școalelor noastre.

(Raportul senatului școlar al Consistorului din Arad către Sinodul eparhial.)

(Continuare.)

V.

Catechisările.

Caticheti sistemisați sunt în diecesă 2, și anume: Nicolau Diamandi în Beiuș și Alexandru Mihutiă în Timișoara. — La celelalte școlae medii de pe

*) Villemain.

teritoriul districtului Consistoriului arădan sunt preoți delegați cu o remunerațiune, ce se ajunge din unicul buget de 500 fl., stabilit pentru honorarea catichetilor.

Catechisările dela liceul, școala reală și preparandia de stat din *Arad*, au fost incredințate profesorului *Ioan Petran* cu o remunerațiune anuală de 200 fl. în contul ajutoriului de stat. — Au frecventat liceul 31, realele 4, și preparandia de stat 14 elevi. Prin persoana profesorului *Ioan Petran* catechisările aici sunt bine îngrijite.

Catechisările dela școalele orășenești, civile și comerciale din *Arad* sunt incredințate preotului *Traian Vățianu*, care cu devotament și pricepere catechisează 239 elevi imprăștiati la diferitele școale în 8 ore la săptămână pentru o remunerațiune de 80 fl. Acest greu serviciu l'a făcut în anul prim pentru o remunerațiune de 35 fl., în al doilea — de 50 fl., în al treilea a ajuns la 80 fl. Acum împlinește al 5-lea an al serviciului. — Ne ținem de datorie a atrage atențiunea Venerabilului Sinod asupra acestor extraordinare prestațiuni pentru luare în considerare la votarea bugetului de catechisare, ca să putem amăsurat serviciilor a remunera pe caticheti în genere, și pe preotul *Traian Vățianu* în special.

În *Arad-Gaiu* a catechisat până acum la elevii de la școalele elementare și meserii preotul locului *Mihailu Lucuța*, cu o remunerațiune de 40 fl.

Catechisările din *Elisabetin* la gimnasiul rom. cat. din *Timișoara* și la școalele reale de acolo le-a săvârșit preotul *Petru Anca* din *Maere*; raport general n'a înaintat. E salarizat din partea statului.

Catechisările dela preparandia de stat, gimnasiul de stat, școalele comerciale, civile, de fetițe din *Timișoara*, de tot 104 elevi, le-a a săvârșit *Alexandru Mihața*, salarizat fix din partea statului.

Se mai catechisează la școalele străine din *Lipova*, *Ciaba*, *Giula*, *Sânt-Ana*, *Sarvaș*, *Bichș* și *Petriș* de către preoții locului ori din vecinătate, parte gratis, parte cu remunerațiuni dela 40—120 fl.; la școala civilă din *Sânt-Ana* — învățătorul *Augustin Boțoc* cu remunerațiune de 30 fl.

În *Budapesta* catechisează tinerimea ortodocsă diaconul *Genadie G. Bogoevici* cu o remunerațiune până acum de 100 fl. Această norocoasă instituire de catichet a adunat deja 68 elevi ascultători ai religiunii, cari mai înainte erau lipsiți de binefăcătorea înriurintă a educațiunei religioase.

Contra acestei instituii s'au ridicat excepțiuni din partea ierarhiei sârbești la Inaltul guvern, care ni-a cerut precisarea basei noastre de drept, ce am făcut prin subșternerea de sub Nrul 2015/900, prin ce credem a fi delăturat nejustele pretensiuni ale ierarhiei sârbești.

Actele relative la catechisări le adnexăm sub 12/.

Au rămas însă școale bine impoporate de Români necatechisate, cum e *Becicherecul*, *Seghedinul*, *Măcăul*, *H.-M.-Vașarheiu*, *Kecskemét*, *Pojon* și altele,

unde nici de fel nu se catechisează tinerimea, ori e catechisată de Sârbi, cum e bună-oară în *Becicherec*, *Seghedin* și *H.-M.-Vașarheiu*, și numărul acestor tineri lăsați în grija sorții se urcă la sute.

În conștiința răspunderii ce o avem pentru aceste suflete expuse tentațiunilor spiritului modern ireligios și indiferentismului bisericesc, anunțăm Venerabilului Sinod, că am luat în programa muncii de estimp organizarea catechisațiunilor în cercuri catichetice. Am luat anume demersuri pentru conscripția tuturor școlarilor ortodocși dela școalele medii străine de pe teritoriul districtului arădan și pentru elaborarea unui plan unitar de învățământ, ca să corespundem și cerințelor metodice și ale controlului, ce ni-se face posibil prin introducerea unui plan de învățământ.

Și ca pe toate liniile să fie tinerimea educată în spirit religios, ni-se impune datorія de a griji și de catechisarea ucenicilor de măiestri, cari se sporesc în toate centrele și sunt espuși la curente socialiste inter confesionale, cari subminează basa morală a acestei noue clase, ca acum se formează din sinul popoului nostru.

Pentru finansarea acestor indispensabile organizațiuni, ne vom permite a face sesiunei viitoare concretele propuneri, iar până atunci cerem pe lângă suma bugetară de până acum o indemnizare de 500—600 fl.

VI.

Școala de fete cu internat din *Arad*.

Corpul didactic s'a compus din 2 profesoare, 5 profesori ajutători și 1 instructor. Școala e de 8 clase; eleve s'au înscris 55; până la finea anului au rămas 51; interne 31, externe 24. Din toate aceste — înscrise la preparandie 32.

Această școală a făcut bun serviciu și învățământului poporal, întru cât pregătește pe eleve anume și pentru preparandie, astfel, că cele înscrise la preparandie fac examenul public la institutul pedagogic, și această combinare a internatului cu preparandia suplinește însași preparandia de fete.

Internatul ca atare cu cele 2 profesoare și personalul de serviciu s'a susținut din tacsele lunare de 16 fl., iar profesorii ajutători dela preparandie — din tacsele elevilor externe de 2 fl., și respective 4 fl. dela cele înscrise și la preparandie. Raportul îl adnecșăm sub 13/.

Edificiul nu e corespunzător nici după locul unde se află, nici după împărțirea internă, și așa ni-se impune schimbarea lui într'o formă oare-care, ce s'ar fi aflând potrivită după posibilitate între marginile prețului de astăzi a edificiului.

Aradul, după situațiunea lui geografică și după starea socială a împrejurimii sale, își are avantajile sale pentru înflorirea unei școale superioare de fete. În vederea acestor avantagii Consistorul și-a luat în program și noua organizare a acestui institut astfel,

ca să corespundă deplin și cerințelor educației familiare, și să faciliteze calificarea de învățători a acelor, cari doresc a se dedica carierei învățătoresc.

Și, ca acest institut să fie sprijinit și din afară pe calea socială, Consistorul va lua inițiativa pentru reactivarea „Reuniunii femeilor române din Arad și jur” de unde a odrăslit ideea înființării acestui important institut cultural.

VII.

Internatul de băieți din Beiuș.

Prea Sfințitul Domn Episcop diecesan, Iosif Goldiș, invitat de obștea română ortodoxă din Beiuș, a sfințit însuși internatul de băieți de acolo în 19 Septembrie (1 Octombrie) 1899, între însuflețitoarea manifestațiune a clerului și poporului ortodox din Beiuș și jur, care și-a văzut un vis realizat spre binele tinerimei noastre studioase. Internatul s'a predat destinațiunii sale sub controlul unui comitet de supraveghiere, constituit din domnii: *Dimitrie Negreanu, Paul Papp, Dr. Constantin Popoviciu, Dr. Gavril Cosma*, cari au înaintat la Consistoriul arădan statute, și cari sunt cu toții neobosiți în valoroasele lor servicii, ce zilnic le fac acestui internat. Acest comitet s'a întregit ulterior cu protopresbiterul *Vasile Papp, Nicolae Cristea* episcop parochial, *Teodor Fășie* deputat dietal și *Dr. Ioan Poynar* subjude reșec.

Înainte de a aproba aceste statute și contracte încheiate în numele internatului de numitul comitet de supraveghiere, acest Consistor a emis pe profesorul referent școlar *Romul Ciorogariu*, ca în calitate de comisar consistorial să inspecteze internatul, și pe baza experiențelor făcute să raporteze.

A și raportat, apretând buna ordine și importanța acestui internat, dar a trebuit să ceară suspendarea aprobării statutelor până la sfârșitul anului, pe când vor fi probate avantajile ori dezavantajile acelor stipulațiuni, și până când se va preciza prin Venerabilul Sinod raportul juridic dintre internat și acest Consistoriu.

Internatul e diecesan, Consistoriul arădan l'a ridicat și-l finanțează până astăzi. Catechetul-rector încă e plătit din bugetul Consistoriului arădan; cade însă internatul pe teritoriul districtului Consistoriului arădan, care pretinde jurisdicțiune asupra lui, și s'a ingerat și până acum în ale dispunerii de internat, și privește pa comitetul parochial din Beiuș de îngrijitorul internatului.

Subținem această vagă constituire de astăzi a internatului de Beiuș, cuprinsă în actele de sub 14/., pentru precisarea drepturilor și datorințelor față de acel internat între marginile legii și în legătură cu aceasta — pentru votarea unei subvențiuni anuale.

(Va urma.)

Raționalismul practic în religionea Romanilor.*)

Un factor, care a contribuit la consolidarea vieții de stat, sociale și familiare a Romanilor vechi, și căruia sunt a-se atribui gloriile secerate la vremea lor în lume de acest popor, a fost religionea și felul cum poporul Roman a înțeles conceptul acestei instituțiuni.

Religionea Romanilor s'a deosebit de celelalte religii anterioare și contemporane prin caracterul ei raționalist. Anume până când lumea orientală îndepărtată a trăit din credință și lumea greacă din sentiment, lumea Romană, din contră, ni-se prezintă în conștiința de sine și în plenitudinea forțelor, recerute pentru ajungerea scopului vieții. Până când religionea vechilor orientali se cuprindea în o credulitate, mai bine credință oarbă, iar din religionea grecilor transpiră sentimentalismul și dulcele vieții, cari la urmă toate devin personificate: până atunci sufletul religiei Romane e puterea rațiunii. În Grecia religionea perde simplitatea și naivitatea copilăriei, în Roma perde entuziasmul juneții și apare în puterile bărbăției, plină de rațiune. De aci provine raționalismul ei și se recomandă pe sine religionea Romană ca o instituțiune practică, cu scopul de a da direcțiune salutară vieții publice și private.

Acest progresism genetic și ordine de dezvoltare treptată a religiei Romane din a Grecilor o probează și Virgiliu și Ovidiu în serierile lor. Regele Numa dar n'a făcut alta, decât a reformat instituțiunile religioase aduse din Grecia și plantate pe malul Italie prin soții lui Evandru și Oenotrus.

Dar religionea Romană își are înfățișarea, fisionomia sa specifică. Ea pune în sarcina omului responsabilitatea faptelor sale; zeii rizețori ai Grecilor îi înlocuiește cu zeii folositori; moralitatea vieții o întemeiază nu pe singură fericirea vieții ci pe datorie; sufletul și viața ei n'a fost, ca la Greci, ceremonialul și pompa, de aceea abia numai la 2—3 veacuri după Numa Pompiliu vedem introdus cultul imaginilor și a statuelor în Roma.

Cea mai clară idee ne vom face despre caracterul religiei Romane, dacă vom considera Zeii ei în ființa și în pornirile, ce li-se atribuesc cu atât mai tare, că în toate fazele și evoluțiunile istorice a religiei, omul le-a atribuit un fel de putere analogă cu nevoile lor. Așa, Egiptenii, fiind agricultori, zăul focului era la ei Soarele, care coace bucatele; Grecii erau industriași, și zăul focului era la ei ferariu; cei dintâi Romani trăiau o viață patriarchală, și zăul focului la ei era zăul căminului domestic, împrejurul căruia se aduna familia.

Toate popoarele păgâne au divinizat știința, însă zăul științei și-a schimbat atributele după locuri; astfel Hermes al Egiptenilor a fost astronom,

*) După „Tablou sinoptic sau espunere comparativă despre toate religiunile pământului“ A. de Maizière; trad. de P. M. Georgescu.

Orpheu al Grecilor a fost poet, Tages al Romanilor lucrător.

Iupiter fusese pentru Egipteni principiul puterii imbelșugătoare, pentru Greci el fu principiul înțelepțunii și al frumșetii, sau tatăl Minervei și al Vinei; el fu mai ales pentru resbonicii Romei — zeul puterii, Iupiter tunătorul. Athenienii, cari puneau fericirea ca scop al vieții, fură plecați spre pietate, și dintre virtuți divinisă ră întâi misericordia; Romanii, cari voiau puterea, divinisă ră concordia.

Dar oamenii judecă pe zeii lor încă și cu ideile etății lor.

Egiptenii, cari aveau ideile copilăriei și cari observasă ră nepotrivirile revoluțiunilor cursului solar, conchisesere de aci, că zeii Soarelui Osiris sau Adonis muriseră și reînviă să ră. Grecii, mai puțin naivi și mai puțin gravi, făcuseră din puterea solară pe șchiopul Vulcan. Romanii, mai instruiți și de cât unii și de cât alții asupra însușirilor focului, adorară în el puterea de a curăți, și prin o întindere curat morală dată acestei puteri cură țitoare, făcură dintrênsa pe Zeița Castității lipită de cămin și pusă astfel neîncetat sub ochii mamelor de familie.

De aceea Romanii, urmând a raționa cu același bun simț al epocii lor, rectificară ideile ce le primisă ră din Grecia în privința zeilor secundari.

Zei perdură în Italia infirmitățile, pasiunile și vițiile lor. Oamenii înceată de a mai crede, că ei pot fi captivi, vulnerați, condamnați la moarte. Joe, Juno, Vinere nu mai dau din înălțimea Cerului esemplul tuturor crimelor. De aci urmă și schimbarea caracterului dogmelor și a cultului religios.

La Roma templele Vinei se puseseră afară din oraș, cași cum ar fi — să depărteze din lăuntru ori ce ideile de slăbiciune. Și de oare-ce aproape în curs de două veacuri nu se văzusă ră prin templuri nici statue, nici imagini de ale zeilor, adorațiunea ne mai având alt obiect văzut, a devenit la începutul secolului religiunea Romană cu atât mai profund religioasă.

Și nu numai că nu puneau fond prea mare pe ceremoniile religioase, dar le mai dederă celor mai multe un caracter de simplitate și de cură ție. Astfel serbătorile morților, numite Feralii, se petreceau în purificațiuni, cură țiri materiale — embleme ale cură țirilor sufletului. Caristiile sau serbătorile familiare, cari urmau după ale morților, aveau de scop de a apropia inimile, pe cari le desbinase ura și invidia, și se petreceau întru a visita mormintele străbunilor, de unde primiau, împreună cu ideia deșertăciunii lucrurilor omenești, și o aplecare de a deveni mai buni și mai înțelepți. În timpul Terminaliilor sau a serbătorilor ținute în onoarea Zeului hotarelor, Termin, visitau hotarele câmpilor spre a-se ține neschimbați în ideile de justiție.

Religiunea romană conservă caracterul secolului rațional până și în credințele cele mai ridicole; astfel partea din totalul ei, carea avea de obiect divinațiunea, se esplică prin natura lucrărilor agricole, cu cari

trăia poporațiunea și pe cari politica trebuia să le încurajeze.

În animalele, pe lângă cari trăește cineva, este un instinct profetic al schimbărilor temperaturii: sborul lor, care apropie de ceriu, dede motiv de a crede, că ele erau niște interpreți. Strigătele lor, emigrările lor sunt prevestirile evenimentelor, cari arată viața câmpenească. Cu timpul observațiunile pe cari le născură aceste evenimente, se reduseră în sisteme.

Spre a înțelege bine, care a fost înfluența religiunii Romane asupra poporului, trebuie să admitem dela capul locului, că ea ca un lanț a sfrîns societatea Romană. În împrejurul caselor și în interiorul lor ea făcuse nevisibile și prezente geniile zeilor sau penații, geniile eroilor sau larii, geniile străbunilor sau sufletele.

Ea întrevine la toate ospetele și serbătorile, la ceremoniile cari însoțesc nascerea, luarea hainei virile, maritagiul, moartea. Ea sanctificase astfel în familiile particulare elementele familiei comune.

Tot așa și în viața civilă, ori ce proprietate era sacrată, aruspiciile designau hotarele ei, pe cari le păzea zeul Termin. Venzările se întêmplau precum și împărțelile se încheiau înaintea ministrului religiunii.

Tot așa și actele vieții politice aveau de asemenea un caracter religios. Nici magistrați nu se alegeau, nici rebel nu se declara și nu se începea, și nici pace nu se încheia înainte de întrebarea augurilor.

Apoi funcțiunile vieții publice de regi, consuli, magistrați, censori, tribuni și alții erau tot atașa servitori ai religiunii.

Religiunea domina astfel toate părțile societății Romane, toate pozițiunile vieții publice și toate actele vieții familiare. Și mai bine devine înțeleasă înfluența practică acestei religiuni asupra vieții Romanilor din înseși disordinile ce au urmat atât pe terenul vieții sociale-publice cât și pe cel al vieții morale, când ea a început a decăde.

Când au perit ideile religiunii din sinul familiei Romane, cași credința în prezența zeilor penați, larii și suflete, s'a întunecat nimbul frumșetii zinei Castității, s'a surpat temeliea morală a familiei și cu aceasta a virtuților familiare, pe cari se razimă trăinicia vieții statului.

Așa a ajuns apoi și neînvinsul imperiu de odată al Romanilor că, despoiat în tot largul secolului de credința în zeii secolului, și-a pierdut și imensa putere, care numai din aceasta credință a isvorit, s'a alimentat și s'a validat pe întregul întins al lumii cunoscute pe atunci.

CALINDARIUL BISERICESC.

Duminecă, 25 Iunie. Sfânta și cuv. Fevronia.
Luni, 26 Iunie Prea cuv. pâr. David cel din Tesalonic.

Marți, 27 Iunie. Prea cuv. părintele Samson, primitorul de străini.

Mercuri, 28 Iunie. Aducerea moaștelor sfinților și tămăduitorilor fără argint Kyr și Ioan.

Joi, 29 Iunie. Sfinții măriții și intru tot lăudații și mai marii Apostolilor Petru și Pavel.

Vineri, 30 Iunie. Soborul Sfinților măriților și intru tot lăudaților celor doisprezece Apostoli și a celor șeptezeci.

Sâmbătă, 1 Iulie. Făcătorii de minuni și cei fără de arginți doftori Cosma și Damian.

D I V E R S E.

* *Numri la Consistor.* Dl Adrian P. Deeseanu a fost ales referent-ajutător în resortul senatului episcopesc; dl Virgil Mihulin a fost numit arhivar; dl Aurel C. Chelnicean, mai înainte funcționar de bancă în București, a fost numit adjunct-contabil la Administrațiunea Cassei consistoriale din Arad.

* *Reuniunea învățătorilor români* dela școalele confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII își va ține adunarea sa generală ordinară de estimp în 12 și 13 Iulie n. c. în aula seminarului diecesan din Arad pe lângă următoarea programă:

In ziua primă, — a) Sedința primă. 1. La 9 oare a. m. asistare în corpore la s. liturgie și la chemarea duchului sânt. 2. Cetirea listei membrilor și constatarea celor prezenți, în aula seminarului. 3. Esmiterea unei deputațiuni de 5 inși, ca să invite la ad. generală pre Il. S. P. S. D. episcop diecesan Iosif Goldiș. 4. Cuvânt de deschidere de președintele reuniunii T. Ceantea, bineventarea ilustrului prelat și a oaspeților. 5. Înviuarea singuratecelor rapoarte și alegerea unei comisiuni de 5 și a altor două din câte 3 membri pentru censurarea acelor rapoarte.

b) Sedința a doua. 6. „La începutul seclului XX.”, disertațiune de Pavel Dirlea inv. în Araneag. 7. Regulament intern pentru adunările despărțimintelor (Discusiune și decider finală.) 8. „Cine se examineze în școalele populare cu ocaziunea esemenelor finale“ disertațiune de Petru Vancu inv. în Măderat. 9. „Inființarea societății de apicultură”, (Discusiune și decider finală.) 10. „Despre frecvența școlară”, disertațiune de Solomon Giurcône inv. în Temeșești.

Ziua a doua. — c) Sedința a treia. 11. Raportul general al comitetului. 12. Inființarea societății de înmormântare. (Discusiune și decider finală.) 13. Raportul casariatului. 14. „Învățătorii bătrân și tiner” disertațiune de V. Suciu inv. în Buteni. 15. Raportul bibliotecarului și al controlorului. 16. „Tractarea cuvântului normal „Ac” prelegere practică din abd. învățătorilor Moldovan și soții, de Mihai Vidu inv. în Hălmagiu. 17. Inființarea societăților de ajutorare. (Discusiune și decider

finală.) 18. Școala confesională cu defectele și remediile sale, disertațiune de Pavel Dirlea, învățător în Ienopole. 19. Inscierea de membri noi și încasarea tacselor curente și restante. 20. Propuneri și interpelări din partea membrilor. 21. Defigerea locului și timpului pentru țnerea procsimei adunări generale ordinare. 22. Alegerea unei comisiuni pentru autentizarea protocolului adunării generale. 23. Resignarea comitetului central și restaurarea pe noul period. 24. Incheierea prin președintele.

* *Iubileul gimnasului român gr. or. din Brașov.* Din incidentul aniversării a cincizecia, deead s'a pus peatra fundamentală a gimnasului român gr. or. din Brașov, se vor aranja acolo festivități după o programă vrednică de trecutul acestui institut, și de viitorul lui. În zilele de Luni și Marți în 26 și 27 st. v. c. se va deschide publicului esposițiunea școlară; Mercuri în 28 st. v. c. se va manifesta pietatea cătră fericții și scumpii repoați ai institutului, prin parastas și focunarea morminților, iar sara conduct cu lampioane; va cânta corul școlarilor imn festiv; discursul unui student și respunsul directorului. Joi, în 29 Iunie v., serviciu divin festiv în Biserica S. Nicolae, după care se va începe festivitaea școlară.

* *Căsătoria moștenitorului de tron.* De multă vreme se făcuse svonul, că moștenitorul de tron, Ferdinand d' Este are cele mai sincere simpatii pentru contesa Sofia Chotek, și că nu de mult ar fi și luat-o în căsătorie; dar abia numai acum putem vorbi despre acest lucru ca despre un fapt împlinit. Contesa Sofia Chotek, caracterisată în genere prin o educație frumoasă și aleasă în casa părinților ei, prin studiile ei serioase, iubitoare cu deosebire de musică literatură, serioasă și modestă chiar și în mijlocul șgomotoaselor plăceri ale vieții sociale, într'atâta a eucerit inima moștenitorului de tron, că ori ce sfat și încercare din partea Majestății Sale Monarchului nu l-a putut opri dela acest pas în vederea poziției de sitor domnitor, ceea-ce iar fi impus a subordina sentimentul inimei intereselor Dinastiei și imperiului. Din cauza însă că mirii nu erau de un rang, căsătoria s'a incheiat cu anumite reserve: principele moștenitor de tron rămâne și mai departe în drepturile împreunate cu acest titlu, poate fi domnitor; soția sa însă nu va pute purta alt titlu de cât de „soție” descendenții acestei căsătorii însă sunt lipsiți de titlurile și drepturile celor lalți membri ai casei domnitoare. Acest fel de căsătorie e numit morganatică. În acest sens a depus Ferdinand jurământ în numele său și a următorilor săi în ziua de 28 Iunie în palatul împărătesc din Viena înaintea Împăratului-Rege, Archiducilor, ministrilor și sfetnicilor intimi ai Curții domnitoare. După premergerea acestui jurământ, azi e săptămâna s'a binecuvântat cununia în Reichstadt, într'un restrins cerc familiar prin protopopul Hiskisch, asistat de mai mulți călugări capucini.

C O N C U R S E.

Nr. 310/1900.

Spre scopul conferirii de stipendii din „Fundatiunea lui Gozdu” pe anul școlar 1900/1 pentru școalele medii, facultăți, universități și școalele de cadeți militare la armata comună și honvezi — se escrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notariu public:

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericeii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere

estrasul din matricula botezaților, provăzută cu clausula parochului competent, că și de present aparține la biserica greco-orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școalele medii atestatul despre anul școlar 1899/900, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresele făcute;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul dregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot ori ar înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficial despre ocupațiunea sa intru timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fie-care concurent are să arate, în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, precum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei-ce voeșc să studieze în străinătate, au să ariete necesitatea de a face studii în străinătate, ca în cazul dacă li-se va vota stipendiul, să se poată îndată exopera concesiunea ministerială prescrișă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școalelor militare de cadeți, se observează, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condițiilor staverite în acest concurs (p. 1. a—c, 2, 3, 6, 8 și 9), numai atunci se vor estrada comandai școalelor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare, sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu (Budapest, VII. Király-utca 13 sz.) până la 5 August st. n. a. c.

7. Totodată se provoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, ca până la terminul sus indicat, și pe lângă observarea p. 3 din acest concurs, să ariete rezultatul studiilor din anul școlar 1899/900, căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele sus amintite, sau sosite după terminul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul espedării regulate, fie-care concurent să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozdu, ținută la 18 Iunie n. 1900.

Comitetul.

—□—

În urmarea ord. Ven. Consist. de datul 26 Aprilie a. c. Nr. 3513 se escrie concurs pentru îndeplinirea postului de învățătoriu la școala gr. or. rom. — clasele inferioare — din comuna **Beba-veche**, protopresbiteratu B.-Comloș, cu termin de alegere pe ziua de sf. Ilie, adevă **20 Iulie v. a. c.**

Emolumintele sunt: 1. În bani numărariu 600 cor.; 2. Pentru conferințele învățătoresști 20 cor.; 3. Pentru scripturistica 10 cor.; 4. Dela înmormântări unde va fi poștit 80 fl.; 5. De încălzitul și curătoratul școalei se va îngriji comuna bis.; Cvarțir liber cu grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc au a se provide cu documintele prescise, cari să se trimită Prea On. Domn Paul Miulescu protopresbiter în B.-Comloș, comitatul Torontal, iară până la alegere, în vre-o Duminică au a se presenta în sfânta biserică din **Beba-veche** spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, având alesul datorirea de conduce strana stângă și numai după un an de probă va fi întărit.

Beba-veche la 10/23 Iunie 1900.

Pentru comitetul parochial:

Dimitrie Blaga, m. p.   *Ioachim Muntean, m. p.*
preot și președ. comit. par.   notar comit. paroch.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopop și inspector școlar.

—□—

Cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala“ se publică concurs pentru deplinirea definitivă a următoarele stațiunii învățătoresști din inspectoratul **Timișorii**:

1. **Bencecul-român**, cu emolumentele anuale: a) bani gata 292 coroane 84 fl.; b) 30 Hltr grâu curat, — banii și grăul pe cvartal anticipativ; c) lemne pentru învățător 4 orgii, iar pentru sala de învățământ 2 orgii; d) patru jughere livadă; e) pentru scripturistica 10 cor. și pentru conferințe 16 cor.; f) dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor., iar dacă conduce corul vocal 2 cor.; g) cortel cu 2 chilio, o culină, cămară și aparținătoarele; h) grădină pentru legume de 600^{ca}.

2. **Hodoni**, cu emolumentele anuale: a) în bani gata 312 cor. din cari 60 cor. remunerațiune pentru cantorat; b) 40 chible grâu curat; c) 4^{3/4} jughere de pământ (2^{1/2} arător, 2 fânaș și 1^{1/4} jugh. intravilan arător) la olaltă dau un venit anual de 200 cor. Sarcinile publice le va suporta alesul; d) 2 stingeni de lemne în natură prețuite în 40 cor., și 2 stg. de paie tot în natură prețuite în 32 cor.; e) dela înmormântări unde va fi poștit, 1 cor.; d) pentru conferințe 20 cor., ér pentru scripturistica 10 cor.; în fine f) cortel liber din 2 chilio, culină, cămară grajd pentru vite și g) grădină pentru legume.

Dela recurenți se cere și aptitudinea de a conduce cor vocal și de a instrua elevii în altoirea pomilor, apicultură și în agricultura rațională.

3) **Pustiniș**, cu emolumentele anuale: a) în bani gata 500 cor.; b) conferințe 20 cor.; c) 50 chible de grâu; d) dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor.; e) cortel liber cu grădină pentru legume.

Dela recurenți se cere afară de cvalificațiunea prescrișă încă și atestat despre servițiul neîntrerupt prestat mai înainte și declarațiune că pe basa servițiului prestat în alte parochii începând de când își formează pretenșiune la cvinvenal? Recurenții vor avé să se presente — însă nu în ziua alegerii — în sf. biserică din comunele susînșirate, spre a și arăta desteritatea în cant și tipic. Recursele sunt a se înainta la P. On. oficiu pșesc în **Timișóra-Fabric**.

Comitetul parochial.

Cu consensul pșresb. Dr. TR. PUTICIU, m. p. inspect. de școale.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională rom. gr. or. din comuna **Groș**, protopresbiteratul Lipovei (Comitat. Caraș-Severin), se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.“

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1) În bani gata 364 cor.; 2) 60 măsurii de cucuruz sfâr-

mat 144 cor.; 3) patru (4) jughere pământ estravilan 50 cor.; 4) Cuartir liber cu grădină de $\frac{3}{4}$ jugh. 10 cor.; 5) 16 metri de lemne de foc pentru învățator 32 cor.; 6) Pentru participare la conferință 10 cor.; 7) Pentru scripturistică 6 cor. Suma totală: 616 cor.

Se observă, că dările publice după pământ, le va suporta învățătorul.

Doritorii de a ocupa acest post au se producă 1) Estras de botez. 2) Testimoniu despre absolvarea preparandiei. 3) Testimoniu de calificare din limba rom. și maghiară. 4) Atestat de moralitate. 5) Atestat despre serviciul neîntrerupt până aci și 6) Declarațiune, că pe baza serviciului prestat în alta comună începând, decând își formează pretensiune la cvincvenal?

Alegândul învățător e îndatorat fără alta remunerațiune a conduce cântările în biserică.

Recurenții sunt avisați, că recursurile lor instruite cu documentele aci mai sus arătate, și adresate com. par. în Groș, să-le substearnă până la termenul mai sus pus, Prea On. Dl protopop V. Hamsea în Lipova (B.-Lippa), precum și a se presenta până la alegere în vre-o Duminică ori sârbătoare în sfta bis. din Groși pentru de ași arăta desteritatea în cant și tipic.

Groși, în 18 Iunie (1 Iulia) 1900.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. prot.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățator la școala confesională rom. gr. or. din comuna Ostrov, protopresbiteratul Lipovei (Com. Caraș-Sevorin), se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele anuale sunt: 1) În bani gata 600 cor.; 2) 25 metri de lemne din cari are să se încălzească și sala de învățământ (40 cor.); 3) Pentru curatorat 20 cor.; 4) Pentru participare la conferințe 20 cor.; 5) Pentru scripturistică 10 cor.; 6) Dela înmormântări unde va fi poftit 80 fil.; 7) Cuartir liber cu alte aparținătoare, precum și grădină de 1 jugher catastral.

Doritorii de a ocupa acest post au să producă: a) Estras de botez; b) Testimoniu despre absolvarea preparandiei; c) Testimoniu de calificare din limba rom. și maghiară; d) Atestat despre serviciul neîntrerupt prestat eventual mai înainte ca învățator; e) Declarațiune, că pe baza serviciului prestat în altă comună începând, decând își formează pretensiune la cvincvenal?

Alegândul învățător e îndatorat a conduce cântările ceremoniale în biserică, fără alta remunerațiune; iar cei cari posed desteritatea de-a conduce cor vocal, vor fi preferiți.

Recurenții sunt avisați, ca recursurile lor, instruite cu documentele aci mai sus amintite și adresate comitetului paroch. în Ostrov, să le substearnă până la termenul mai sus arătat P. On. D. protopresbiter V. Hamsea, în Lipova (B.-Lippa) precum și a se presenta până în ziua alegerii, în vre-o Duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Ostrov, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Ostrov. la 14/27 Iunie 1900,

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA m. p. protop.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățator la școala confesională rom. gr. or. din Bacamezeu, protopresbiteratul Lipovei se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1) în bani gata 600 cor.; 2) 24 metri de lemne din cari se va încălzi și sala de în-

vățământ; 3) diurne pentru conferință 20 cor.; 4) paușal scripturistic 10 cor. din care jumătate pe sâma elevilor; 5) ștole de înmormântări 80 fil.; 6) Cvincvenalul de 100 cor. la timpul seu; 7) pentru curatorat 24 cor.; 8) cvartir liber cu 2 încăperi, cuină, grajd, câmară și grădină de 1 jugh. Se observă, că în cât alegândul învățator va arăta progres după depunerea primului examen final cu elevii, i-se pune în perspectivă, înbunătățirea salariului.

Alegândul învățator are să se îngrijască atât de școala de repetițiune, cât și de cantorat. Cei cu cunoștință musicală vor fi preferiți.

Dela recurenți se recere să adnezeze la recurs următoarele documente: a) absolutor preparandial; b) testimoniu de calificare și din limba maghiară; c) atestat despre serviciul neîntrerupt, prestat mai înainte; d) declarațiă, că pe baza serviciului din alta parochiă, începând de când își formează dreptul la cvincvenal?

Doritorii de a ocupa acest post, au a-se presenta până la alegere în vre-o Duminică, ori sârbătoare în s. biserică pin Bacamezeu, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic; ér recursurile instruite cu documentele recerute aci mai sus, adresate comitetului parochial, să se trimită Prea On. Domn protopresbiter tractual Voicu Hamsea în Lipova (B.-Lippa) până la termenul sus-indicat.

Bacamezeu, în 12/25 Iunie 1900.

Comitetul parochial.

Laurențiu Barzu, m. p. Mateiu Remetian, m. p.

preș. com. paroch. notar.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protop.

—□—

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățato-rești dela școala inferioară rom. gr. or. din Capolnaș, protopresbiteratul Lipovei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele anuale sunt: 1) În bani gata 600 cor.; 2) Pentru conferință 20 cor.; 3) pentru scripturistică 10 cor.; 4) Pentru lemne (pentru învățator și încălzitul salei de învățământ) 72 cor.; 5) Cuartir liber cu 2 chilii, cuină, grajd, șopron, cocină și grădină de legumi de $\frac{1}{4}$ jugher.

Dela recurenți se recere se adnezeze la recurs următoarele documente: a) Estras de botez; b) Testimoniu despre absolvarea preparandiei; c) Testimoniu de calificare; d) Testimoniu de limba maghiară; e) Atestat despre serviciul neîntrerupt prestat, eventual mai înainte, ca învățator; f) Declarațiune, că pe baza serviciului prestat în altă comună începând decând își formează pretensiune la cvincvenal?

Alegândul învățător e îndatorat a conduce cântările ceremoniale în strana stângă fără alta remunerațiune.

Recurenții sunt avisați, recursurile lor instruite cu documentele aci mai sus amintite, să-le substearnă până la termenul sus indicat, P. On. Domn protopresbiter Voicu Hamsea în Lipova (B.-Lippa); precum și a se presenta înainte de alegere, în vre-o Duminică, ori sârbătoare în s. biserică din Capolnaș, pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Capolnaș, în 11/24 Iunie 1900.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protop.

—□—

Pentru îndeplinirea postului învățatoresc-cantorala dela școala română gr. or. din comuna Topa de sus (com. Bihor, protopopiatul Bciuș) se escrie concurs cu

Urmează în supliment.

Supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 26.
Anul XXIV. — 1900.

termin de alegere de 30 de zile dela prima publicare în aceasta foaie oficială.

Emolumintele sunt: 1) în bani 600 coroane; 2) lemne de încălzit, din cari se va încălzi și sala de învățământ, 12 metri cubici; 3) Dela înmormântare 1 coroană; 4) Beneficii cantonale; 5) Cortel acomodat, grădina de 1000 org. și pășunat liber, ori-ce vite se aibă.

Recurenții sunt poftiți înainte de alegere a se prezenta la serviciu divin — fără recursese cu recerutele documente să le înșinue Rvs. Domn. Elia Moga protopresv. inspector al tractului beușan, în Robogany, în termen legal.

Topa de sus, 17/30 Maiu 1900.

Vasilii Papp, m. p.
preot,

În conțelegere cu mine: ELIA MOGA, m. p. protopresb.

Pentru deplinirea postului de învățătoriu la cl. I. de fetițe, a școlii conf. gr. or. rom. din B.-Comloș mare cu terin de alegere, la 30 de zile după prima publicare.

Emolumintele: 600 corone, cortel cu 2 chilii, cameră, pod, staul și grădină intravilană, 3 orgii de paie.

Recurenții au a-și trimite recursese, adresate, comitetului parochial — Prea On. Domn Paul Miulescu, protopresb. la Nagy-Komlos; având a-le provede cu estras de botez, absolutoriu și testimoniu de cvalificare, nu altcum a-se prezenta și în s. biserica în vre-o Duminecă, spre a-și arăta desteritatea în cant.

B.-Bomloș, din ședința comitetului parochial gr. or. rom., ținută la 23 Aprilie 1900.

Ioan Ciocorian, m. p.
președinte.

Iuliu Vuia, m. p.
notar.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. prot. inspect. școlar.

În urmarea ordinațiunei Venerabilni Consistoriu din 11/24 Mai a. c. Nr. 2535, se publică concurs pe stațiunea învățătorescă din Dubești, cu care sunt incopeiate următoarele emolumente: 1) în salar 600 coroane; 2) 20 coroane pentru conferință; 3) 10 coroane pentru scripturistica; 4) 24 metri lemne, pentru învățători și școală; 5) cortel și grădină pentru legumi de 800 metri.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune au a se prezenta în sf. biserică de acolo, în vre-o Dumineca ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipicul bisericesc, până în 21 August, (2 Septemvre) a c. în care ziua se va ține alegerea.

Recurenții au a-și ajusta la recurs testimoniu preparandial, cel de cvalificațiune, și altele, conform regulamentului, și a-le adresa M. On. Domn Adam Rosa, inspector școlar, în Leucușești, p. ult. Betlenháza, com. Caraș-Severin.

Leucușești, în 17/30 Iunie 1900.

În conțelegere cu comitetul: ADAM ROSA, m. p. inspect. școlar.

În urmarea ordinului Venerabilului Consistoriu diecesan din Arad, de dto 9/22 Martie Nr. 1738/1900, se escrie concurs pentru îndeplinirea unei capelanii temporale de clasa primă, pe lângă veteranul preot Sinesiu Sasu, din comuna bisericească gr. or. română Cherechiu, cu termin de alegere pe 30 Iuliu, (12 August) 1900.

Beneficiul incopeiat cu acest post este: a) sesiunea parochială, prețuită în 1400 cor.; b) desdaunare pentru

pășune 96 cor.; c) birul dela 182 numere de casă (grâu și cucuruz) 200 cor.; d) venitul dela înmormântări mari și mici 130 cor.; e) venitul dela cununii 64 cor.; f) venitul dela boteze 32 cor. — De tot: 1922 coroane. Din care venit detrăgându-se contribuțiunea regeasă, comitatensă, comunală și alte sarcini obveniude, cari fac 257 cor. 92 fil., rezultă un venit curat de 1664 cor. 8 fil.

Alegëndul capelan va avé a da preotului veteran Sinesiu Sas jumătate din suma beneficiului sus atins.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a susterne petitele lor instruate conform §-lui 15 lit. a) din Regulam, pentru parochii, adresate comitetului parochial din Cherechiu, Reverendisimului Domn protopresbiter tractual din Șiria, Georgiu Popoviciu, până la 26 Iulie, (8 August) 1900 inclusive, iar până la expirarea concursului au a-se prezenta în sânta biserică din loc pentru a-și dovedi desteritatea în cele rituale și oratorie.

Din ședința extraordinară a comitetului parochial gr. or. rom. din Cherechiu, ținută la 11/24 Iunie 1900.

Pentru comitetul parochial:

Teodor Stan, m. p.
președinte.

Ioan Micoroiu, m. p.
notar.

În conțelegere cu mine: GEORGIU POPOVICIU, m. p. prrtopresbiter tractual.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc de școala gr. or. rom. din comuna Micherechiu, protopopiatul Tincei, comitatul Bihor, cu termin de 30 de zile dela prima publicare, pe lângă următoarea dotațiune:

1. În bani numerari 600 de coroane; 2. Cvartir liber cu gradina și folosirea lor 8·1069/1600 jugere de pământ.

Se observă că alegëndul învățător va fi îndatorat din amintita dotațiune a încălzi sala de învățământ, și-și va acoperi spesele de conferință și scripturistica; va fi îndatorat a conduce una strană cu școlarii și, în cas de lipsă, va fi îndatorat a provede și cantoratul.

Reflectanții la acest post învățătoresc vor avé a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în Biserica din loc, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale, iar recursese ajustate conform regulamentului congresual pentru învățământul poporal — adresate comitetului parochial — le vor subșterne P. O. Domn Nicolau Rocsin, protopop în Méhkerék u. p. Kőtegyán.

Dat din ședința comitetului parochial gr. or. rom. ținută în Micherechiu la 11/24 Iunie 1909.

Ioan Lisiu,
notar com. parochial.

În conțelegere cu mine: NICOLAE ROCSIN, m. p. protopresbiter.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătoresți din O-Homorog protopopiatul, Tincei comitatul Bihorului cu termin de 30 de zile dela prima publicare, pe lângă următoarea dotațiune:

1. Salariu în bani numerari 700 coroane; 2. Cvartir liber, bun, și grădină de legumi; 3. Pentru scripturistica și conferință 12 coroane.

Se observă că alesul va fi totodată și cantor; dela înmormântari mari va primi 2 cor., iar dela cele mici 40 fil, și va fi îndatorat a se îngriji de curățitul și încălzitul salei de învățământ, pe care o va provede comuna bisericească cu lemnele de lipsă.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune au să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în Biserica din loc pentru de a-și arăta desteritatea în cele rituale, iar recursese provăzute cu atestat de cvalificațiune, atestat de reconduită și servițiu, adresate Comitetului parochial, le vor

subșterne P. O. Domn Nicolau Rocsin, protopresbiter în Méhkerék u. p. Kőtegyán.

Dat în ședința comitetului parochial din O-Homorog 21 Maiu (3 Iunie) 1900.

Georgiu Blaga, m. p.

paroch preș. comit.

Gavril Ciora, m. p.

notar ad hoc.

În conțelegere cu mine: NICOLAE ROCSIN, m. p. protopresbiter.

—□—

Pe baza deciziei comitetului parochial din 11/28 Iunie a. c. se publică concurs pe stațiunea învățătorească din **Cutina**, cu care e încopeiată următoarea dotațiune: 1) în bani gata 600 coroane; 2) 20 coroane pentru conferințe; 3) 10 coroane pentru scripturistă; 4) 80 coroane pentru lemne pe seama învățătorului și a școlii; 5) cortel și grădină de legumi.

Recurenții, cari doresc a ocupa aceasta stațiune, au a-se presenta în vre-o Duminecă, ori sârbătoare în sf. biserică de acolo, spre a-și arăta dosteritatea în cant și tipic bisericesc, până în **13/26 August**, în care ziua va fi și alegerea.

Recursele, instruate conform statutului organic cu testimoniu despre absolvarea pedagogiei, examenul de calificățiune, testimoniele și altele cari se recer, sunt a se trimite la M. On. Domn Adam Rosa, inspector școlar în Leucușești posta ultima Betlenháza, Caraș-Severin.

Leucușești, în 11/24 Iunie 1900.

În conțelegere cu comitetul: ADAM ROSA, m. p. inspector școlar.

—□—

Pe baza deciziei comitetului parochial din 4 Iunie a. c. să publică concurs pe stațiunea învățătorească din **Radmanesci**, cu carea este încopeiată următoarea dotațiune: 1) în bani 600 cor.; 2) 10 cor. pentru scripturisti că; 3) 10 coroane pentru conferință; 4) 20 metri lemne, din cari are a-se încălzi și școala; 5) cortel și grădină de legumi de 800 m. □

Recurenții au a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică de acolo, spre a-și arăta dosteritatea în cant și tipic bisericesc, până la **23 Iulie**, (5 August) a. c., în care ziua va fi și alegerea.

Recursele instruate conform statutului organic, despre absolvarea pedagogiei, examenul de calificățiune să vor subșterne M. On. Domn Adam Rosa, inspector școlar în Leucușești, p. u. Betlenháza, Caraș-Severin.

Leucușești, în 9/11 Iunie 1900.

În conțelegere cu comitetul parochial: ADAM ROSA, m. p. inspector școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela școala noastră din **Căpruța**, protopresbiteratul Radnei, cu aceasta se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumintele sunt: 1) în bani gata 460 coroane; 2) Pentru lemne 140 cor.; 3) Pentru familat 20 cor.; 4) Pentru conferință 20 cor.; 5) Pentru scripturistă 20 cor.; 6) 6 jug. de pământ arător cu venit anual de 120 cor.; 7) Dela înmormântări, unde va fi poftit 1 cor.; Cărtir liber cu o grădină de 1000 stîngini □, în preț de 60 cor.

Dela recurenți se pretind următoarele documente: 1) Extras de botez; 2) Testimoniu despre absolvarea preparandiei și de calificățiune învățătorească; 3) Atestat despre serviciul neîntrerupt de până acum; 4) Declarațiune, că pe baza serviciului, de când i-și formează pretensiune la cvinevenal.

Alesul învățător va avé să conducă cantoratul fără renumerațiune. Doritorii de a reflecta la acest post sunt avisați a se presenta la sfta Biserica pentru a și arăta dosteritatea în cele rituale, iar recursul adjustat cu documentele recerute, adresate Comitetului parochial din Căpruța, să le subștearnă Prea On. Domn Vasile Beleş, protopresbiter și inspector școlar în M.-Radna până la terminul legal.

Căpruța din ședința comit. paroch. ținută la 21 Maiu 1900.

Ioan Crișan, m. p.

președinte.

Vasiliu Mateș, m. p.

notar.

În conțelegere cu: VASILE BELEȘ, m. p. protopop, inspect. școl.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela școala confesională gr. or. română din comuna **Petriș** (com. Arad, protopr. M.-Radna) cu aceasta se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumintele sunt: a) în bani gata 340 fi v. a.; b) 24 cub. metr. de lemne din cari are a se încălzi și sala de învățământ; c) Pentru conferința învățătorească 10 fl.; d) Dela înmormântări, unde va fi poftit cu liturgie 1 fl., fără liturgie 1 coroană; e) cărtir liber cu două încăperi, staul pentru vite și grădină de legumi.

Dela recurenți se pretind următoarele documente:

1) Estras de botez; 2) Testimoniu despre absolvarea cursurilor pedagogice și de calificățiune învățătorească,

— Atestat despre serviciul neîntrerupt de mai nainte; 4) Declarațiune, că pe baza serviciului de când își formează pretensiune la cvinevenale.

Alegendul învățător va avé să ducă și cantoratul fără alta remunerațiune. Reflectanții sunt avisați a-se presenta la Sfta Biserică, pentru a-și arăta dosteritatea în cant și tipic, iar recursul adjustat cu documentele necesare adresate com. par. din Petriș, ale subșterne Prea On. Domn Vasile Beleş, protopr. și inspector școlar în M.-Radna până la termin legal.

Petriș, din ședința com. paroch., ținută în 29 Maiu 1900.

Ioșif Cimponeriu, m. p.

președinte com. paroch.

Ioan Popoviciu, m. p.

notar com. paroch.

În conțelegere cu: VASILE BELEȘ, protopop inspector școlar.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Prin aceasta se publică concurs de licitațiune minuendă pentru renovarea exteriorului s. biserici din **Ianova** (Margitfalva), protopresbiteratul Timișorii, cu terminul pe **19 Iunie** (2 Iulie n.) 1900 la 9 oare a. m. Licitațiunea se va ține în școala confesională d' acolo.

Preliminarul de spese este stabilit în suma de 4638 coroane 66 fileri. Planul și preliminarul de spese se pot vedé la oficiul parochial d' acolo.

Dela reflectanți se cere vadiu de 10%, în bani gata, ori în hârtii de valoare acceptabile. Reflectanții vor avé să se supună condițiunilor, ce se vor stabili și publica nainte de începerea licitațiunii.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a preda lucrul la măestri-intreprinzători, cunoscuți ca solizi și cu garanță deplină.

Ianova, 5/12 mai 1900.

Comitetul parochial.

Cu consensul presbiter. tract.: Dr. TR. PUTICI, m. p.